
Llinatges medievals de l'Empordà

Per JOSEP Ma. MARQUÈS

HISTÒRIA

Annals de l'IEE, núm. 28, Figueres, 1995

Els documents de Vilabertran que hem analitzat a *Escriptures de Santa Maria de Vilabertran (968-1300)*, Figueres 1995, ofereixen la possibilitat de confegir les relacions familiars d'un bon nombre de persones de la petita noblesa de l'Alt Empordà. Creiem interessant de donar una panoràmica no exhaustiva d'aquestes relacions, base necessària per a aproximar-se a la societat feudal dels segles XI-XII a la comarca.

A aquest fi agrupem la documentació referent a famílies de les quals coneguem un mínim de tres generacions, contrastant dos elements: el parentiu i les possessions de propietat i de feus. Les dificultats per arribar a certes no falten; mentre a finals del segle XI la relació de pares a fills s'ha d'intuir per la coincidència d'un dels dos noms que sol portar cada persona (Gaufred Guillem, fill d'Arnau Gaufred), entrat el segle XII preval el costum de portar un nom de localitat (Guillem de Molins). El nom de localitat ajudaria enormement a confegir les genealogies si només el portés una família; el resultat de la nostra investigació és que sovint fou compartit per nissagues diverses.

A principis del segle XIII les empreses de la corona cap a València i Mallorca van canalitzar cap a aquells territoris bon nombre de militars empordanesos. El canvi social que aquesta emigració va produir a la comarca d'origen s'ha d'estudiar encara, i els nostres documents només permeten d'intuir-lo de biaix. Així, la síntesi que oferim resta oberta a molts complements. Amb les seves limitacions i tot, ens sembla que té prou consistència per donar-la a conèixer.

AVINYONET

Existiren dues nissagues d'aquest nom simultàniament. Mentre un Berenguer Bernat d'Avinyó signava el 1089 i 1092 (n. 161, 191), un Berenguer Ramon d'Avinyó ho feia el 1090 i 1104 (n. 175, 278), sense que s'assenyali parentiu entre ells. Potser una nissaga tingué més interessos fora del terme del poble; la que emparentà el 1191 amb Maria de Peralada. Com sigui, certes seqüències són incertes.

AVINYONET I

(1) Bernat Otó de Manol
1070-1113

(2) Ramon Otó de Galliners
= Adelaida

(3) Berenger Ademar
(1090-1093)
N = Guillema

(4) Bernat d'Avinyó

(5) Guillem d'Avinyó

(6) Guillem
Bernat d'Avinyó

(7) Pere

1. *Bernat Otó de Manol* apareix amb el nom sencer als núms. 54 (1072) i 191 (1092). Amb el sol nom de Bernat Otó, consta als documents núm. 43, 60, 76, 78, 84, 125, 140, 143, 145, 146, 195, 204, 218, 228, 236, 241, 242, 312, 336, 357. Atès que Avinyonet és anomenat “Sant Esteve de *Manibulo*”, és legítim de relacionar el personatge amb el poble. Pare de Berenguer Ademar (n. 175), tingué responsabilitat, com a marmessor de Berenguer Bernat el 1093 (n. 204), de tutelar el castell d'Avinyonet, que estava en mans dels fills de Gaufred Seguer. El núm. 357 és una donació a Vilabertran feta per ell que degué acompanyar el seu testament; donà béns situats a Vilavenut, Ollers i Fontcoberta; els de Vila-venut foren evacuats el 1123 per la família del germà Ramon Otó.

2. *Ramon Otó de Galliners* (1092-1113). Esmentat com a germà de l'anterior el 1092 (núm. 191) i 1113 (n. 357), ara casat amb Adelaida.

3. *Berenguer Ademar*. Fill de Bernat Otó, dit també Berenguer (n. 161), el seu nom complet és el que hem donat (n. 175, 204).

4. *Bernat d'Avinyó*. Testa el 1172 (n. 596). Pren per marmessors la mare Guillema i el germà Guillem, probablement en ocasió de partir cap a alguna expedició. Actua junt amb l'esmentat germà el 1177 (n. 608) i 1180 (n. 621), i, tot sol, com a marmessor de Guillem de Molins, el 1188 (n. 646). Altres esments d'un Bernat d'Avinyó de 1217 (n. 758), 1218 (n. 766) i 1238 (n. 806) és incert que s'hi refereixin.

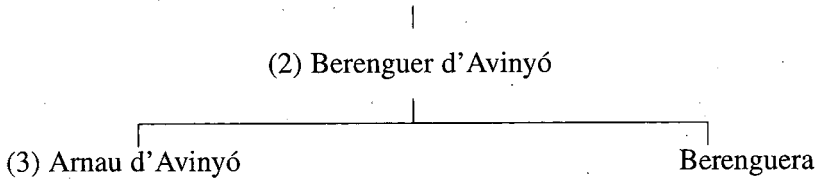
5. *Guillem d'Avinyó* (1168-80). Nebot de Guillem de Montagut (n. 590) i fill de Guillema, ha de donar la vila de Tàlló a Cerdanya per dotar un canonge a Vilabertran. Té un germà de nom Bernat (608, 621). Té dos fills, de nom Pere i Guillem Bernat d'Avinyó (n. 733).

6. *Guillem Bernat d'Avinyó* (1207). Confirmà a Vilabertran el llegat de la vila de Sant Pau de la Calçada, fet per Pere de Montagut, índici de parentiu amb aquesta família (n. 733), contra remissió del convit fundat pel seu avi, innominat —que podria haver estat el convit fundat per Bernat d'Avinyó el 1172 (n. 596); en aquest cas, es lligaria aquesta família amb la següent. No en consta cap més esment.

7. *Pere*, germà de l'anterior (n. 733).

AVINYONET II

(1) Ramon Adalbert d'Avinyó

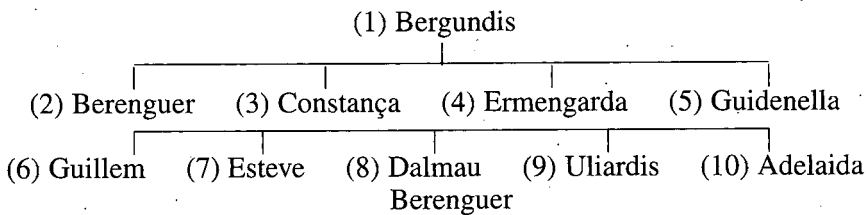

1. *Ramon Adalbert d'Avinyó* (1120-38). Definí el 1128 a Vilabertran el mas Sigebert de Tapis (n. 453, altrament no documentat) que la seva mare havia llegat. Definí el 1132 al bisbe l'església d'Avinyonet (n. 475); signa ara junt amb el fill Berenguer.

2. *Berenguer d'Avinyó*, fill (1124-75). En el testament de Bernat Otó de 1124 (n. 437), és primer marmessor, i encarregat de casar-li la filla. El 1148, com a cosí de Gaufred d'Illes, n'hereda béns de Maçanet i li ha de finançar un convit a Vilabertran. Quan dóna el 1175 a Vilabertran el delme de Taravaus (n. 600; recordat al n. 726, per bé que ací hi consta el nom de Bernat), actua junt amb els seus fills, Arnau i Berenguera.

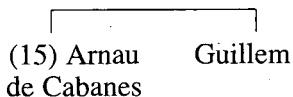
3. *Arnau d'Avinyó*, fill (1175-78). Batlle de testament el 1177 (n. 610), senyor de Roland de Soler en 1178 (n. 612), podria coincidir amb el segon marit de Maria de Peralada que Noy documenta entre 1191 i 1194 (F. NOY, "Estudio histórico sobre el trovador Berenguer de Palou", dins *Boletín RABL Barcelona* 36, 1975-76, p. 353).

CABANES

(11) Arnau de Cabanes
= (12) Jornada

(13) Maria de Cabanes

N.

(14) Ramon de C.

1. *Bergundis*. Mare de Constança (n. 58), li havia llegat una terra que aquesta llegà al fill Dalmau el 1072. Mare de Berenguer Pere, que el 1073 vengué l'herència rebuda d'ella i situada a Cabanes, al vescomte Ramon (n. 59). Quan la cedí a Vilabertran, el vescomte en recordà l'antiga propietària (n. 145, 146, 186). Mare d'Ermengarda i Guidenella, que cediren el 1090 la seva herència (consistent en drets sobre l'alou adquirit pel vescomte Ramon) a Vilabertran (n. 172).

2. *Berenguer Pere* ven el 1073 al vescomte, béns situats a Cabanes, Vilabertran i Vilatenim (n. 59), venda confirmada en 1190 (n. 172).

3. *Constança*. Testà el 1072 (n. 58). S'esmenten ací els fills Guillem, Esteve, Dalmau, Uliardis i Adelaida. Els béns llegats a l'hereu eren a Olives de Peralada i a Vilartolí. Una deixa pietosa a Sant Climent i Santa Fe ens fa relacionar amb Sant Climent Sescebes, i, potser, amb els Soler, importants en aquest poble, que descrivim més avall.

4. *Ermengarda*. Donà el 1089 a Vilabertran els seus drets sobre l'alou de Cabanes (n. 164).

5. *Brunicel*, dita *Bruna*. Donà drets semblants als d'Ermengarda. Era versemblantment casada amb Pere Ameli. La coincidència de l'alou amb el de Constança i Berenguer Pere ens fa suposar que eren germans.

6. *Guillem*. Fill de Constança. Conegut pel testament de 1072, rep béns situats a Olives i Vilartolí.

7. *Esteve*. Conegut pel mateix testament. Els dos germans reberen terres a banda i banda de la Muga i un mas a Cabanes. El nom d'Esteve esdevindrà tradicional a la família Soler de Sant Climent Sescebes.

8. *Dalmau Berenguer*. Té a Cabanes una casa on se celebren judicis el 1089 (n. 161), i rep a Cabanes i altres pobles, el 1095, censos, usatges i batlies (n. 218), que definí a Vilabertran. Marmessor del vescomte Ramon Guillem el 1090 (n. 170), i jutge que actuà a Rabós en 1091 (n. 184), tenia en 1098 béns empenyorats a Ponç Oliba, situats a Sant Climent Sescebes.

9. *Uliardis*. Coneguda només pel testament citat de 1072.

10. *Adelaida*. Coneguda pel mateix testament.

11. *Arnau de Cabanes*. Testà el 1125 (n. 441). Espós de Jordana, tenia un germà, Bernat, monjo, i dues germanes, Uliardis i Floreta. Disposà a favor de les seves filles, Maria i Juliana, de béns situats a Llers i a Cabanes.

12. *Jordana*. Únic esment al n. 441.

13. *Maria*. Filla d'Arnau de Cabanes el 1125 (n. 441), sembla que correspon a la Maria de Cabanes que el 1188, junt amb el seu fill Arnau, permutaren un hort de Cabanes amb l'abat de Vilabertran. Aquesta cedia el 1190, junt amb els fills Arnau i Guillem, drets sobre el molí de Berà (n. 659). Testà el 1191; llegà al fill Guillem possessions que havien estat de Ramon de Cabanes, cosí de la testadora; al fill Arnau, possessions del seu propi pare, de nom Arnau, i féu llegats a les filles Seguina i Garsendis (n. 661).

14. *Ramon de Cabanes*. Signa un document el 1169 (n. 592). Havia llegat abans de 1181 un camp de Cabanes a Vilabertran (n. 628) i consta com a cosí de Maria de Cabanes al testament d'aquesta (n. 661).

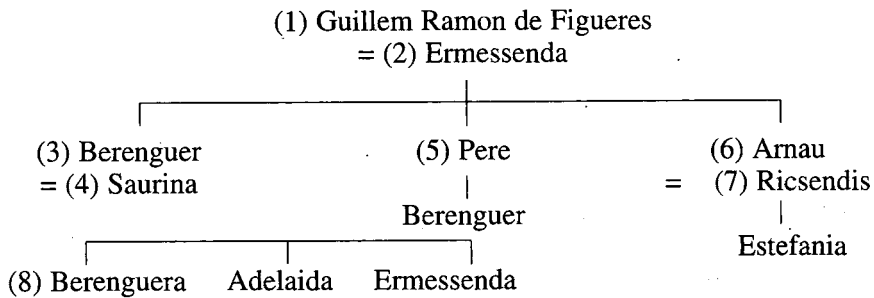
15. *Arnau de Cabanes*. Hereu de Maria (n. 661), no té altres esments.

L'Arnau de Cabanes, marit de Beatriu, que té com a fills Guillem i Bernat i testà el 1125 (n. 444), no resulta relacionat amb l'anterior genealogia. Tenia béns a Esprac i a Cabanes.

FIGUERES

Diverses famílies porten el cognom de Figueres. Les reconstruim tenint en compte el lloc principal o característic de les seves possessions.

Figueres I

1. *Guillem Ramon de Figueres*. Signa documents de 1114 (n. 371) i 1130 (n. 460). Un, distint del que ací esmentem, intervingué el 1140 al testament d'Arsendis (n. 501); efectivament, tenia un fill, de nom Ramon. En canvi, el nostre, féu donació a Vilabertran, junt amb l'esposa Ermessenda i els fills Berenguer i Pere, el 1142, (n. 512) per dotar un tercer fill, Arnau, que havia d'ingressar com a canonge. El canonge, creiem, no perseverà, com mostrarem.

2. *Ermessenda*. Esmentada el 1142 (n. 512).

3. *Berenguer de Figueres*. Germà de Pere de Figueres, actua amb ell el 1123 (n. 429), 1148 (n. 533) i en el testament del canonge frustrat, Arnau de Sant Llorenç, de 1166 (n. 581).

4. *Saurina*. Vídua de Berenguer de Figueres, en definí els béns el 1196 (n. 692). En aquesta definició s'esmenten les seves filles, Berenguera, Adelaida i Ermessenda. La signen, sense indicació de parentiu, Pere de Figueres i Arnau de Figueres.

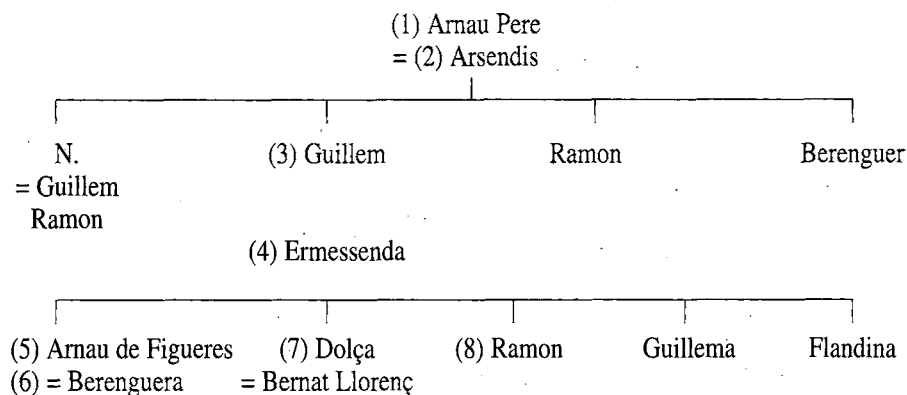
5. *Pere de Figueres*. Actuà amb el germà, com ha estat dit. Persones amb aquest nom apareixen entre 1123 i 1226. Cap porta indicacions de parentiu, llevat del que fou marmessor de Pere de Llers el 1192 (n. 664), que tenia un fill de nom Berenguer. Tal vegada aquest féu d'àrbitre entre Vilabertran i els Icard de Figueres el 1181 (n. 627). En tot cas, els esments, molt abundants, del nom, no permeten de construir una genealogia.

6. *Arnau de Figueres, o de Sant Llorenç*. Sabut que un germà de Beren-

guer i Pere de Figueres era destinat a ser canonge de Vilabertran el 1142, sembla lògic d'identificar-lo amb l'Arnau de Sant Llorenç que tenia casa a Figueres, germà de Berenguer i Pere que testà el 1166 (n. 581). Assenyala a les seves darreres disposicions que havia mort un fill seu, de nom Guillem Seguer; deixà els béns en violari a l'esposa Ricsendis i instituí hereva la filla Estefania.

8. *Berenguera*. Testà el 1202 (n. 718). Diu ser filla de Berenguer de Figueres. Vivia aleshores la seva mare Saurina, i féu llegats a les seves germanes Adelaida i Masçarosa (que podria ser la que el 1196 era anomenada Ermessenda: n. 692). És notable que el seu llegat a Vilabertran, el camp de Llinars, fos empenyorat a Bernat Llorenç, que apareixerà com a membre de la família de Figueres II.

Figueres II

1. *Arnau Pere de Figueres*. Donà el 1114 a Vilabertran béns situats a Figueres, junt amb el fill Guillem, en memòria i sufragi d'altre fill difunt, Berenguer (n. 372). Signava un document el 1130 (n. 460).

2. *Arsendis*. Testà el 1140 (n. 501). Tenia una filla casada amb Guillem Ramon, distint de Guillem Ramon de Figueres, esmentat en el testament. Llegà als fills Guillem, Ramon i Berenguer, béns situats a Maçanet, Llers i Figueres.

3. *Guillem de Figueres*. Signa documents el 1123 (n. 429) i 1166 (n. 581).

4. *Ermessenda*. Mare d'Arnau de Figueres, actua amb el fill el (196 i 199) núm. 690, 702).

5. *Arnau de Figueres*. Marmessor el 1188 (n. 646) de Guillem de Molins. Donà el 1196, junt amb la mare Ermessenda i l'esposa Berenguera, a Vilabertran el mas Vilar de Maçanet, per dotar una llàntia (n. 690). Marmessor de Dalmau de Molins el 1199 (n. 699). Lliurà, junt amb la mare i l'esposa que ja coneixem, el 1199, la seva germana Dolça en esposa a Bernat Llorenç (n. 702-703); la dotà amb béns situats a Molins, i els garantí amb altres que tenia a

Maçanet i a Figueres. Consta com a cavaller des de 1201 (n. 717). Rebé de l'abat de Vilabertran en violari, el 1220, el mas de Maçanet que havia donat en memòria del fill, Arnau Pere, difunt. Féu testament el 1238 (n. 803).

La liquidació dels seus béns fou laboriosa, particularment els llegats a Vilabertran. Molí Llorenç de Molins i Bernat d'Hortal en definiren el 1238 (n. 806-807); Jaume d'Arenys, cosí seu, i Ramon de Sant Esteve, nebot, tardaren fins a 1242 (n. 813-814); finalment Molí Llorenç i les seves germanes reiteraren la definició el 1261 (n. 861).

6. *Berenguera*. Esposa d'Arnau de Figueres, consentí el 1196 a la donació que el seu marit féu del mas Sunyer de Maçanet (n. 690); firmà la dot de la seva cunyada Dolça el 1199 (n. 702), i rebé de Vilabertran en violari el mas que ella i el seu marit havien donat en sufragi del fill Arnau Pere, el 1220 (n. 773). Probablement per error és anomenada Beatriu al document de 1202 en què Arnau de Figueres, cavaller, i la seva esposa reben dels Hortal la definició del feu de Maçanet (n. 717).

7. *Dolça*, germana d'Arnau de Figueres. Esmentada el 1199-1200, per raó del matrimoni que havia de contreure amb Bernat Llorenç (n. 702-703). Fou dotada amb béns de Maçanet i Pont de Molins.

8. *Ramon de Figueres*. Signava junt amb Arnau de Figueres el 1203 (n. 722), fet que permet de suposar-los germans. Testà el 1242 (n. 812), havent assolit la condició de cavaller. Féu hereva la germana Flandina, dels béns que tenia a Figueres; el nebot Ramon de Garrigàs, de possessions situades a Agullana i els Torts; i la germana Guillema de Cassà, de béns de Maçanet. Cal creure que havia romàs sense descendència.

GORGUES

(1) Guillem Gaufred de Gorgues
= Estefania

Pere Guillem, canonge

(2) Bernat de Gorgues

(3) Maria de Gorgues
= (4) Seguí

(5) Pere de Llers
= Berenguera

Brunissendis

Maria

Bertranda

(6) Pere de Gorgues

(7) Ramon de Gorgues

Esclaramunda
= Bernat Roig

1. *Guillem Gaufred de Gorgues*. Donà el 1090, junt amb l'esposa Estefania a Vilabertran, al fill Pere Guillem, dotat amb el mas de Puig Moscadell (n. 179). Signà el 1192 (n. 191).

2. *Bernat de Gorgues*. Signa el 1139 (n. 498).

3. *Maria de Gorgues*. Testa el 1185. Esposa de Seguí i mare de Pere de Llers i de Brunissendis, Maria i Bertranda, disposa de béns situats a Darnius i a Boadella (n. 640).

4. *Seguí*. El marit de Maria de Gorgues podria ésser Seguí de Camós, marmessor d'Arnau d'Hortal en 1170 (n. 593). Era mort el 1188 (n. 650), després d'haver llegat a la seva nora Berenguera, esposa de Pere de Llers, un mas d'Agullana.

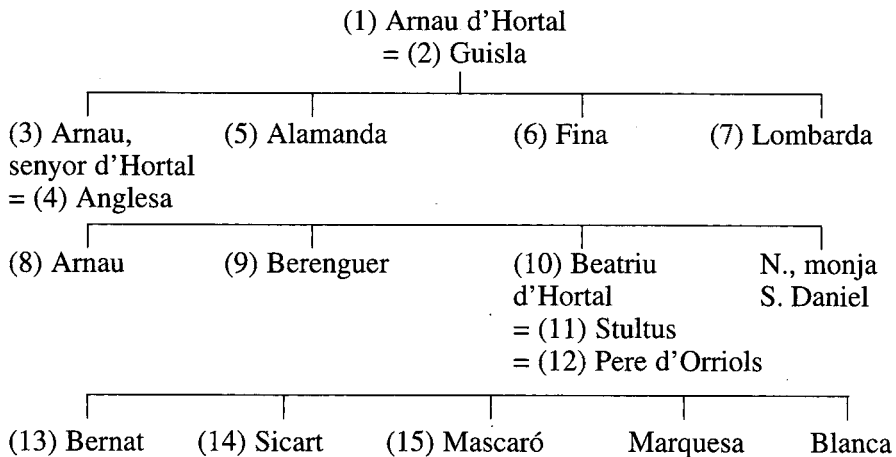
Hom desitjaria relacionar aquest Seguí amb Dalmau Seguí, que, junt amb Gaufred Seguí, foren marmessors el 1079 de Galceran, titular de béns a Maçanet i Sant Llorenç de la Muga (n. 91). Dalmau lliurava el 1090, junt amb l'esposa Ermessenda i els germans Pere Dalmau i Gaufred Dalmau, a Vilabertran, un camp situat a Terrades. Signà documents referents a Darnius i a Vilarig el 1101, 1102 i 1111 (n. 265, 270 i 333). La proximitat geogràfica entre les possessions de Dalmau Seguí i les de Seguí és manifesta, però la distància cronològica impedeix d'anar més enllà.

5. *Pere de Llers*. *Armiger* d'Arnau d'Hortal, que mana fer-lo cavaller el 1172 (n. 595) i fill de Maria de Gorgues com consta al testament d'aquesta (n. 640), era casat amb Berenguera el 1188 (n. 650). Testà, greument ferit, el 1192 (n. 664). Esmenta al testament, a més de l'esposa, tres germanes; Bertranda, Maria i Brunissendis. L'esposa liquidà drets sobre l'herència el 1192 (n. 668).

6. Un nebot de Pere de Llers, fill d'alguna de les seves germanes, Pere de Gorgues, liquidà el llegat del seu oncle el 1220 (n. 774).

7. *Ramon de Gorgues*. Definí el 1243, junt amb la filla Esclaramunda i Bernat Roig, marit d'aquesta, un mas de Sant Llorenç de la Muga (n. 815).

HORTAL

1. *Arnau d'Hortal* testa el 1114 (n. 381). Té possessions a Figueres. Deixa el castell d'Hortal al seu fill Arnau.

2. *Guisla*. Esmentada el 1114, al testament del seu marit.

3. *Arnau d'Hortal*. Hereta el 1114 el castell d'Hortal. Ben documentat entre 1164 i 1170; donava el 1164 (n. 570) a Vilabertran el seu mas Vilardelet de Maçanet; el 1166 (n. 581) signava com a protector del testament d'Arnau de Sant Llorenç; el 1170 reiterava la donació del mas Vilardelet, d'un alou dit de "Custòdia", de Maçanet, un mas de Taleixà i tres masos de Sant Esteve de Bas. A la publicació del testament, de 1171 (n. 595), s'hi esmenten l'esposa i els fills, Arnau, Berenguer, Beatriu i una innominada que havia de ser monja de Sant Daniel.

4. *Anglesa*. Esmentada el 1171 al testament del marit, on consta com a germana de Guillem de Pià, i, com a esposa d'ell, el 1164 (n. 570).

5. *Alamanda*. Hereta el 1114 un mas de Figueres.

6. *Fina*. Hereta el 1114 un mas de Figueres.

7. *Lombarda*. Hereta el 1114 un mas de Figueres.

8. *Arnau*. Heretà del seu pare el 1171 tres quarts dels seus feus i castells. Essent menor d'edat, restà en batllia d'Arnau de Vilademuls.

9. *Berenguer*. Heretà del seu pare un quart dels castells i feus. Restà en batllia de Dalmau de Rocabertí. Testà el 1203 (n. 721), sense descendència (n. 721), i deixà béns de Llers a Beatriu, filla del seu germà, però el castell d'Hortal i béns situats a Maçanet i Espolla els llegà a Ramon de Cornellà.

10. *Beatriu d'Hortal*. Esmentada el 1171, rebé un llegat de 2.000 sous. El 1202 (n. 717) definí amb el marit Stultus béns situats a Maçanet i a Figueres. Poc després rebia del seu oncle Berenguer, en llegat, béns de Llers (n. 721). Protectora el 1210 (n. 737) amb el marit, dit ara Estiula, del testament de Guillem de Terrades. Essent esposa de Pere d'Orriols, definí el 1220 (n. 772) béns de Cabanes i Sant Pere dels Vilars. Testà el 1221 (n. 776). S'esmenten els seus fills Bernat, dit de Llers, Sicart, Mascaró, destinat a canonge de Vilabertran (de fet heretà béns de Maçanet i fou fundador del santuari de les Salines), Marquesa i Blanca. El castell d'Hortal restà de Bernat de Llers.

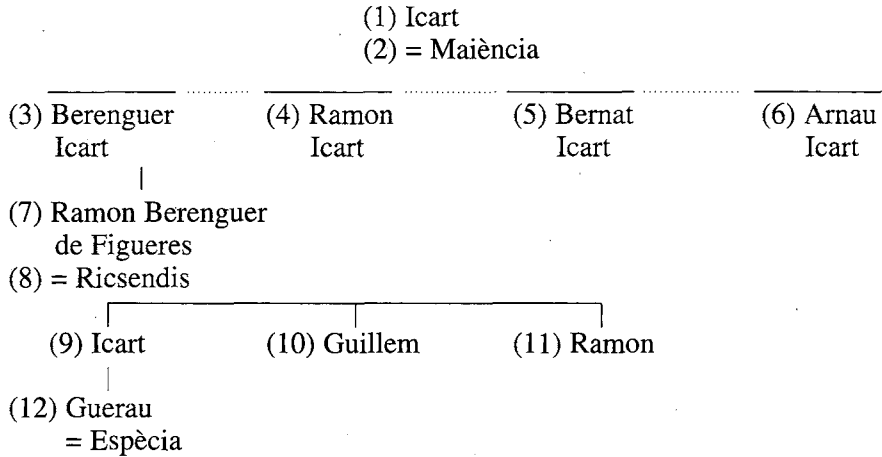
11. *Stultus*. Als esments dels núms. 717 i 737 pot afegir-se la convinença entre ell i Gaufred de Rocabertí de 1212, editada per F. Noy, "Estudio histórico sobre el trovador Berenguer de Palou", dins *Boletín de la R.A. de Buenas Letras de Barcelona* 36 (1975-76), p. 102; el vescomte li cedí un feu de Llers.

12. *Pere d'Orriols*. Signa un document el 1218 (n. 762); espós de Beatriu d'Hortal el 1220 (n. 772), rebé d'ella en llegat el castell de Cabrera i la vall de Maçanet el 1221 (n. 776).1.

13. *Bernat d'Hortal o de Llers*. Aprovava la definició d'un molí feta per la seva mare el 1220 (n. 772). Bernat d'Hortal definia el 1238 (n. 807) béns que havien estat d'Arnau de Figueres, i el 1248 (n. 822), el mas Bel-ló de Maçanet.

ICART

El nom d'aquesta família de Figueres oscil·la entre Icart i Ecart o Ecard. El nucli segur d'ella es relaciona per la possessió de drets al molí de Berà, de Llers. Reconstruïm hipotèticament algunes relacions.

1. *Icart*. Esmentat com a difunt el 1095. Tenia béns a Vilademires (n. 216).

2. *Maiència*. Lliurà els béns d'Icart a Vilabertran el 1095; probablement n'era esposa (n. 216).

3. *Berenguer Icart*. Intervingué en el lliurament esmentat. Signa en documents referents a Figueres de 1085, 1095 i 1107 (n. 127, 215, 296). Tenia a Figueres un mas, esmentat com a afrontació (n. 268).

4. *Ramon Icart*. Rep en préstec una espasa el 1098 (n. 240). Signà al testament de Gaufred Bastó de 1102 (n. 272).

5. *Bernat Icart*. Marmessor de testament el 1095 (n. 216). Vengué el 1117 a Vilabertran béns situats a la Valldelbac (n. 392).

6. *Arnau Icart*. Lliurà a Vilabertran béns llegats per Guidenella (n. 215). Els quatre Icart són contemporanis, i per això els suposem germans.

7. *Ramon Berenguer de Figueres*. Signà un document el 1123 (n. 429). En 1130 definí a Vilabertran, junt amb la seva esposa Ricsendis, el molí de Berà. Tenia possessions a Figueres el 1153 (n. 546). El 1166 (n. 582) definí a Vilabertran una vinya situada a Figueres, amb els fills Icart i Guillem. A la signatura apareix un tercer fill, Ramon.

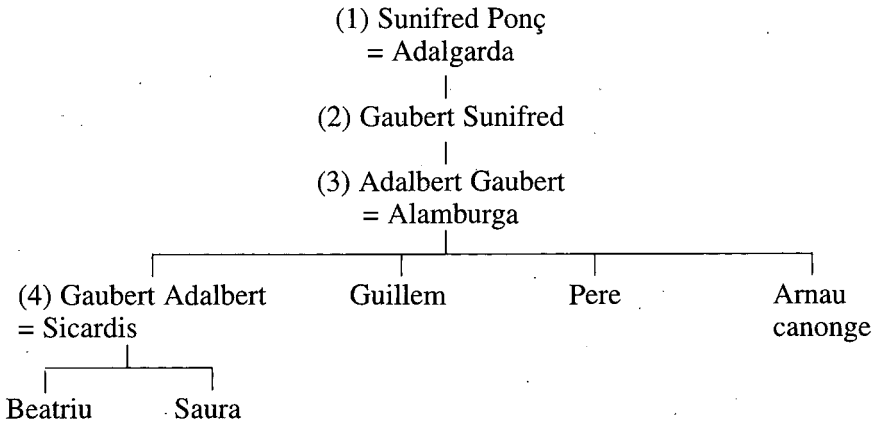
8. *Ricsendis*. Esment únic de 1130, ja recordat.

9. *Icart*. El 1181 (n. 627) féu composició amb Vilabertran sobre el molí de Berà. El 1183 porta el nom d'Icart de Figueres i és batlle (n. 636). Renovà l'acord sobre el molí de Berà, junt amb el seu fill Guerau, en 1190 (n. 657). Signa encara un document de Figueres el 1202 (n. 717), probablement com a batlle.

(12) *Guerau Icart*. Esmentat com a fill d'Icart el 1190 (n. 657), el 1212 cedí drets sobre el molí de Berà, essent casat amb Espècia (n. 751).

Un Pere Icart vengué drets sobre el molí de Berà a Vilabertran el 1130 (n. 463). Era espós d'Ava, i tenia un fill, Llobet. Un Pere Icard, per aquest temps tenia béns a Guàrdia (n. 422). Tal vegada era germà de Ramon Berenguer de Figueres.

LLEDÓ

1. *Sunifred Ponç*. En una donació que la família Sunyer de Figueres féu a Vilabertran el 1069 (n. 39), intervingueren, a causa de drets que tenien sobre els béns cedits, Sunifred Ponç, la seva esposa Adalgarda i el seu fill Gaubert Sunifred, que sembla que es pot identificar amb el que segueix.

2. *Gaubert Sunifred*. Havia rebut del comte de Besalú Guillem Bernat un alou, consistent en la meitat de l'església de Santa Eulàlia Erma, terme de Borrassà, que establí a Bernat Seniüll. El 1084 definí aquest alou Adalbert Gaubert, fill del dit Gaubert Sunifred (n. 118). Signa documents o actua com a marmessor entre 1085 i 1094 (n. 132, 145, 146, 185, 213).

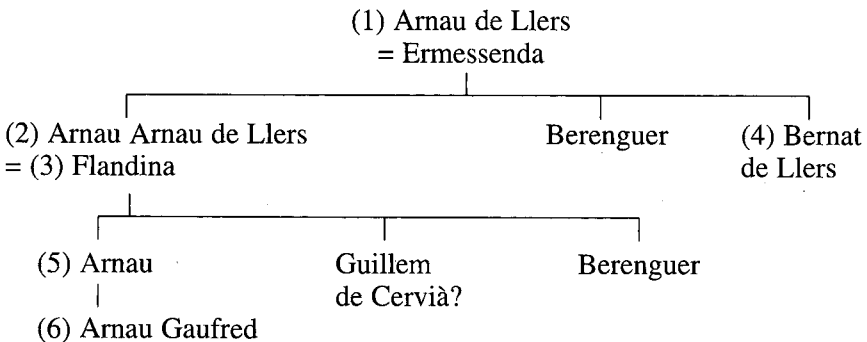
3. *Adalbert Gaubert*. En definir, com acabem de dir, a Vilabertran l'alou de Borrassà, era espós d'Alamburga, i actuà junt amb els fills Gaubert Adalbert, Guillem i Pere (n. 118). És, doncs, la mateixa família que, el 1089 evacua al bisbe de Girona l'església de Santa Maria de Lledó (Vayreda, *Priorat*, ap. 1, p. 143). Per error de transcripció, els fills Guillem i Pere del nostre n. 118 es transformen ací en un Guillem Pere. En canvi, a Lledó actuà, a més, un altre fill d'Adalbert Gaubert, Arnau, canonge de la Seu de Girona.

4. *Gaubert Adalbert*. Actuà el 1092 (Vayreda, *Priorat*, ap. 5, núm. 150), a fi d'evacuar a favor de Lledó un alou que el seu germà Arnau (canonge de la Seu) tenia a Ermedàs, amb reserva de violari per als fills, ja traspassats, d'un altre germà, Berenguer. Consta ja el 1084 com a fill d'Adalbert Gaubert i Alamburga (n. 1085), signà un document el 1085 (n. 135) i actuà com a marmessor el 1091 (n. 185). No en consta el nom de l'esposa. Les signatures del

document de Lladó de 1089 assenyalen l'existència d'una Beatriu i una Saura, filles de Gaubert Adalbert, i nétes, per tant, d'Adalbert Gaubert.

LLERS

El llinatge dels Llers l'ha reconstruït Jaume MARQUÈS I CASANOVAS, "Colección diplomática del linaje de Llers", dins *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses* XIX (1968-69) p. 210 ss. L'ha sintetitzat Antoni EGEA CODINA, *Llers, els homes i els fets*, dins *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* 1979-80, pp. 274-275. Nosaltres ens limitem a assenyalar les relacions documentades a les escriptures de Vilabertran, amb mínimes aportacions exteriors.

1. *Arnau de Llers*. Protector del testament de Guillem Ramon el 1097 (n. 236), i testimoni d'acord no datat entre Guillem Humbert i Riembau (n. 260), empenyorà el 1111, junt amb l'esposa Ermessenda i els fills Arnau Arnau i Berenguer a Vilabertran, un mas de Segueró (n. 335); en aquest mateix any consta com a senyor de Pere Ramon de Vilavenut, al que havia encomanat un feu de Llanars (n. 336), i protector del seu testament.

2. *Arnau Arnau de Llers*. Protector, junt amb el seu germà Bernat, del testament d'Arnau d'Hortal el 1114 (n. 381). Rebia cens de Bernat Arquimbau de Llers el 1116 (n. 391). El 1123 s'independitza del germà; si bé defineix amb aquest un alou de Figueres (n. 430), és amb el fill Arnau que signa una definició de Vilademires (n. 428); en aquest document els acompanya la signatura d'un Guillem de Cervià, del qui el text llatí no aclareix si és germà del pare o del fill. D'acord amb el document n. 429, caldria entendre que Guillem de Cervià és fill d'Arnau Arnau; efectivament, ací consta que Arnau de Llers, la seva esposa Flandina i els seus fills Arnau, Guillem i Berenguer definiren al bisbe l'església de Sant Pere de Figueres. Encara el 1128 definí a Vilabertran junt amb el seu germà Bernat els alous de Bonadona (n. 454).

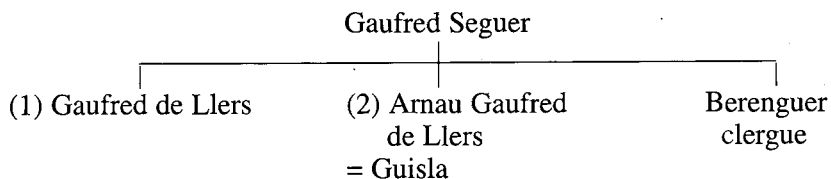
3. *Flandina*. Coneguda exclusivament pel núm. 429.

4. *Bernat de Llers*. Protector, junt amb Arnau de Llers, del testament d'Arnau d'Hortal de 1114 (n. 381), el precedeix igualment en la definició de 1123 (n. 430). Consta explícitament que són germans el 1128 (n. 545), en una definició que reitera tot sol el 1138 (n. 495). Donà en 1146 a Vilabertran un mas situat a Espolla (n. 524). Potser és aquest el Bernat de Llers *comitor* que signava el 1133 en un document referent a Figueres (n. 479).

5. *Arnau de Llers*. Protector del testament de Bernat capellà, de 1146 (n. 526), signa el 1164, junt amb el seu fill, Arnau Gaufred, la donació del mas Vilardellet de Maçanet, que els Hortal oferien a Vilabertran (n. 570). L'Arnau de Llers, batlle del testament de Guillem de Molins el 1188 (n. 646) i marmessor del testament de Maria de Cabanes el 1191 (n. 661), no comporta indicacions de parentiu que permetin d'identificar-lo o distingir-lo d'aquest. En canvi, no podem deixar de remarcar la coincidència entre aquest Arnau, pare de Guillem i Berenguer, amb l'Arnau de Llers, espòs de Sibilla i pare de Guillem de Cervià i Berenguer de Cervià que el 1211 restituïa diverses esglésies al bisbe (Constans, *Diplomatari de Banyoles*, II, núm. 212, p. 250-251).

6. *Arnau Gaufred*. Després d'haver refrendat el 1164 la donació del mas Vilardellet suara referida, intervingué en la seva execució el 1170 (n. 593); aleshores fou escollit per Arnau d'Hortal com a protector dels seus fills (n. 595).

Al marge d'aquesta família, altres persones en porten el cognom. D'algun consta que no n'és membre, com el Pere de Llers que indiquem dins de la família Gorgues; altres, com Ponç de Llers, que signa el 1188 i 1213 (n. 646, 752), o Ramon de Llers, marmessor d'Arnau d'Hortal el 1170 (n. 593, 595), resten indefinits. Assenyalem un altre grup familiar del mateix cognom, abundantment documentat.

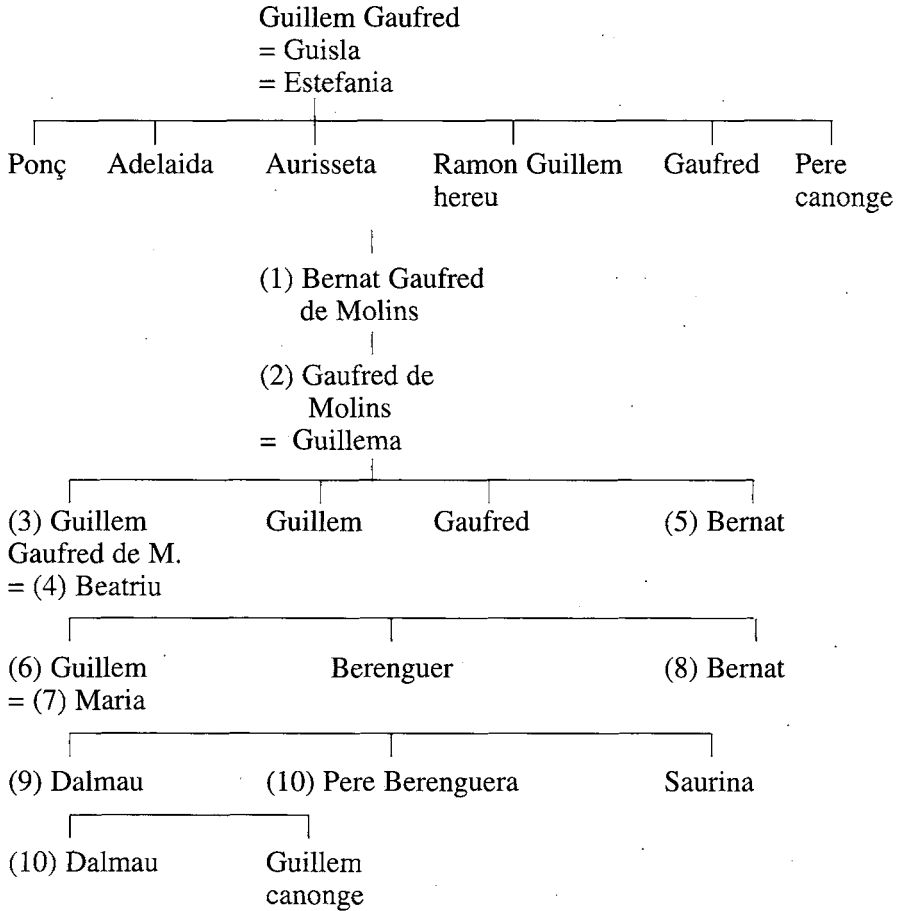

1. *Gaufred de Llers*. Empenyorà el 1113 a Vilabertran possessions situades a Vilafreser (n. 364); declarant ser fill de Gaufred Seguer. Testà el 1115 (n. 386); consta ser fill d'una mare amb interessos a la vall de Bas i germà d'Arnau Gaufred de Llers i del clergue Berenguer; recorda a la seva darrera voluntat l'alou de Vilafreser i féu llegats a Lledó. Un Gaufred de Llers signa el 1123 (n. 431) en escriptura dels germans Bernat i Arnau de Llers, però sense assenyalar parentiu amb ells.

2. *Arnau Gaufred de Llers*. Signa un document de Rener el 1112 (n. 351). Germà de Gaufred de Llers i marmessor seu el 1115 (n. 386), és senyor de Bernat Arquimbau de Llers el 1116 (n. 391). Definí a Vilabertran el 1118, aous de Figueres (n. 397), i el 1120, la batllia del molí de Berà (n. 412). Signa

un document vescomtal el 1124 (n. 435) i una escriptura el 1128 (n. 454); en aquests dos darrers casos l'acompanya immediatament un possible parent, a jutjar pel nom, Bernat Gaufred de Molins. Apareix per darrera vegada, com a marmessor de Pere Ramon de Vilafant el 1134 (n. 483).

MOLINS

Guillem Gaufred. Consta casat el 1055 amb Guisla. Permuta béns situats a Llers i a Figueres (n. 24). Marmessor de testament el 1079 (n. 91), signa documents el 1083, 1092 i 1099 (n. 108, 189 i 246). Testà el 1102 (n. 269). Els seus fills són: Ponç, que rep béns de Figueres, i Puig Moscadell, Adelaida, que té un llegat de Sant Llorenç de la Muga, Aurisseta, a qui deixa béns de Beget, Ramon Guillem, hereu, i Gaufred, a qui deixà un feu de Molins. Vilabertran rebé d'ell el mas Miraioles de Maçanet. Encara el 1107 Bertran evacuava béns que Guillem Gaufred i Estefania havien donat a Santa Maria

com a herència del seu fill Pere; s'hi esmenta el mas de Puig Moscadell (n. 296), que ens autoritza a identificar el Guillem Gaufred, espòs de Guisla, i l'espòs d'Estefania.

1. *Bernat Gaufred de Molins*. Signa, generalment en documents del vescomte de Rocabertí, el 1120, 1123, 1124 i 1128 (n. 410, 430, 435 i 454). Podria coincidir amb un Bernat de Molins, que fou marmessor el 1125 (n. 444).

2. *Gaufred de Molins* (1130-47). El 1130 definí a Vilabertran el molí de Berà, del que es reservà violari (n. 458, 460). Una terra comprada a ell fou objecte de testament el 1146 (n. 526). Actuà com a testimoni de cert testament a Peralada el 1147 (n. 529), i aquest mateix any definia el violari que tenia reservat al molí de Berà (n. 530), en escriptura on consta el nom de la seva esposa, Guillem.

3. *Guillem Gaufred de Molins*, fill (1139-56). Definia el 1139 (núm. 498) el mas Polvorell de Darnius, essent ja casat amb Beatriu i tenint un fill, Guillem. Testimoni de donació de Dalmau de Molins, feta el 1142 (n. 513), no consta quin parentiu tingués amb aquest. El 1156, junt amb la seva esposa Beatriu i amb els seus germans, Guillem, Gaufred i Bernat, féu a uns esposos de Molins l'establiment d'un mas (n. 554). No consta la data de la seva mort; el 1164 (n. 569), amb intervenció de Beatriu, es lliurà a Vilabertran el mas de Pere Esteve que ell havia llegat.

4. *Beatriu*. El 1139, quan definí junt amb el marit Guillem Gaufred un mas de Darnius, actua amb un sol fill, Guillem (n. 498). Esmentada el 1156 (n. 554), el 1164, amb els fills Guillem de Molins, Berenguer i Bernat executava el testament de Guillem Gaufred, de qui havia enviudat (n. 569).

5. *Bernat*, actua el 1156 (n. 554).

6. *Guillem de Molins* (1164-88). Amb la seva mare Beatriu i els seus germans Berenguer i Bernat executà el 1164 el testament del seu pare (n. 554). Marmessor de testament el 1172 (n. 596) i comprador dels masos Anglés i Metge de Molins el 1177 (n. 608), testà el 1188. Consta casat amb Maria. Són fills Dalmau, hereu del castell de Molins, Pere, que rep un terç del mateix castell, Berenguera i Saurina. En el testament prengué per marmessor un Bernat de Molins, del que no es precisa el parentiu.

7. *Maria*, esposa de Guillem (n. 646), mare de Dalmau (n. 699).

8. *Bernat de Molins*. Esmentat tot sol el 1156 (n. 554) i com a germà de Guillem de Molins el 1164 (n. 569), actua com a marmessor d'Arnau d'Hortal el 1170 (n. 593, 595), i de Guillem de Molins el 1188 (n. 646). Al testament de Pere de Llers de 1192 (n. 664), intervé ell o un seu fill homònim. Suposant que ell hagués mort després de fer testament el 1193 (n. 671), seria el seu fill el que hauria actuat el 1199 (n. 702) i que hauria escripturat la darre-ra voluntat el 1210 (n. 741).

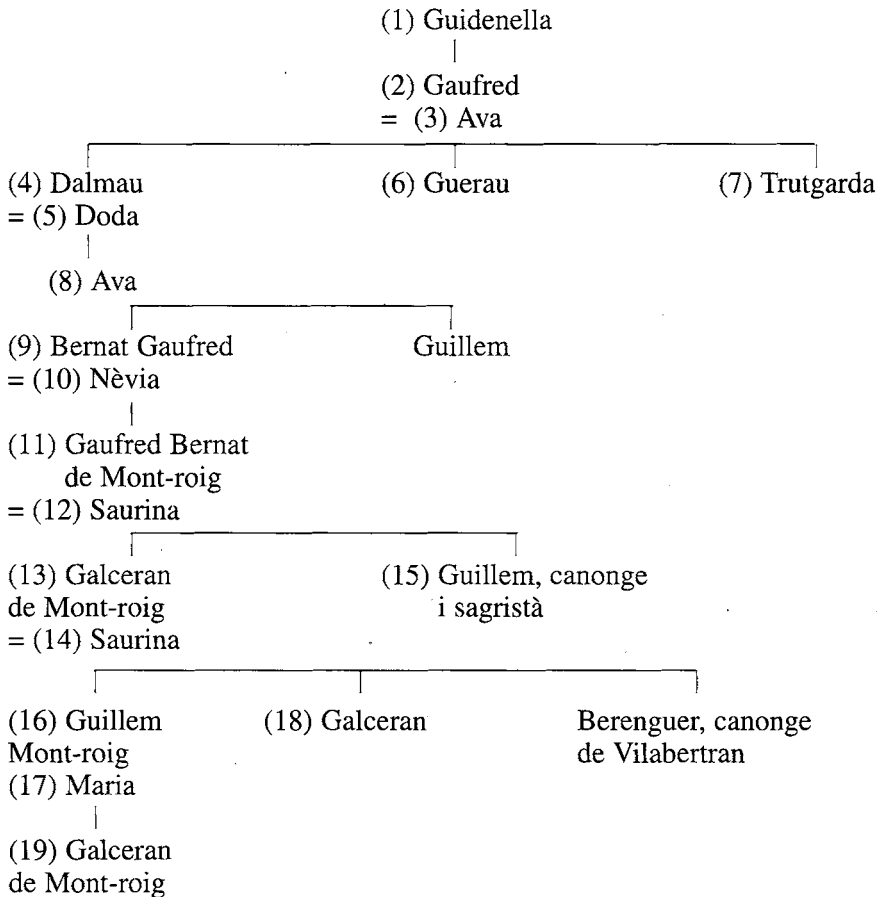
9. *Dalmau de Molins*. El 1142 (n. 513) donà junt amb els seus germans Bernat, Pere i Guillem a Vilabertran el mas Anglada de Molins. Al document hi signa Guillem Gaufred de Molins, sense indicació de parentiu; seria l'avi dels atorgants. Hom observarà coincidències i diferències amb els germans esmentats al núm. 608. Hereu de Guillem de Molins (n. 646), testà el 1199

(n. 699). Prengué per marmessors la mare, Maria, i el germà Guillem. El germà rebé el castell de Molins. Els fills restaren en batllia de la mare i el germà; eren Dalmau i Guillem, destinat a canonge de Vilabertran.

10. *Pere*. Hereu per un terç del seu pare el 1188 (n. 646), podria coincidir amb el que féu permuta amb Vilabertran el 1213 (n. 752).

MONT-ROIG

Donem el cognom de Mont-roig a aquesta família perquè algun temps posseí el castell de Mont-roig, del terme de Llers, així com un feu dit de Mont-roig, situat al terme de Vilatenim. Les seves possessions, però, s'estenen per Cabanes, Vilabertran i Vilatenim.

1. *Guidenella*, dita Bonadona. Donà el 975 a Vilabertran els delmes de Vilabertran i Vilatenim (n. 2), actuant junt amb el fill Gaufred.

2. *Gaufred*, fill de l'anterior, intervingué en l'esmentada donació. És recordat a la donació de Dalmau, Doda i Guerau de 1013 (n. 8).

3. *Ava*, mare de Dalmau i esposa de Gaufred (n. 8).

4. *Dalmau*. Donà a la seva filla Ava el 1013 els béns que tenia a Vilabertran i Vilatenim, incloent-hi els delmes de Vilabertran i Vilatenim que els seus pares (Guidenella i Gaufred) havien donat a Santa Maria de Vilabertran (n. 8).

5. *Doda*. Esposa de Dalmau (n. 8).

6. *Guerau*. Fill de Gaufred i Ava i oncle d'altra Ava (n. 8), ha d'ésser germà de l'anterior Dalmau.

7. *Trutgarda*. Germana de Dalmau i Guerau (n. 8).

8. *Ava*. Donatària per causa de núpcies el 1013 de béns situats a Cabanes, Vilabertran i Vilatenim, filla de Dalmau i Doda (n. 8).

9. *Bernat Gaufred*. Signà el 1068 el testament de Rodlens (n. 32). Espòs de Nèvia el 1069 (n. 36). Batlle i protector de la donació d'Olibot, de béns situats a Biure, té un germà de nom Guillem. Ven el 1074, junt amb Nèvia, un camp de Vilatenim (n. 73). Atès que la mare de Nèvia és Bonadona, l'identifiquem amb Bernat de Mont-roig; l'alou "de Bonadona i del seu fill Bernat de Mont-roig" (situat a Vilabertran, indret de Llinars), és recordat als núm. 161, 175, 454 i 475. Havia mort abans de 1085; el seu fill és Gaufred Bernat (n. 130). Homònims seus de 1088 i 1089 (n. 156, 163), no es poden relacionar per via de parentiu.

10. *Nèvia*. Esposa de Bernat Gaufred (n. 36), és filla de Bonadona i néta de Quixol i Seniüll (n. 73). Donà el 1085, junt amb el fill Gaufred Bernat, béns situats a Cabanes i Vilatenim, indret de Mata Peditària (n. 130).

11. *Gaufred Bernat*. Signà des de 1069 diverses escriptures (n. 36, 37, 38, 78, 125). Actua el 1085 en la donació feta junt amb la mare Nèvia (n. 130); donà el 1090 a Vilabertran els masos Miró i Reinald de Campmany (n. 180). Signà el 1093 a la donació de Sant Pere dels Vilars (210). En el testament fragmentari de 1100 (n. 250), no s'esmenten fills; té béns a Darnius i Llers. El 1102 definí els béns que havien estat de Bernat Gaufred <pare seu>; masos Closella de Vilarig, i Renall i Miró de Campmany. Quan el 1111 Saurina executa el seu testament, (n. 333), el seu nom és explícitament el de Gaufred Bernat de Mont-roig i hom fa memòria dels béns que tingué a Cabanes. Homònims: n. 36-38, de 1069, 78 de 1075 i 125 de 1085.

12. *Saurina*. Esposa de Gaufred Bernat (n. 333), n'executà el testament.

13. *Galceran de Mont-roig*. Fill de Saurina (n. 333), actua el 1114 com a protector dels fills d'Arnau d'Hortal (n. 381); signà diverses escriptures de 1123 (n. 428-439); fou protector del testament d'Arnau de Cabanes el 1125 (n. 441). Present a la definició feta el 1128 per Bernat de Llers dels béns que havien estat de Bonadona i Bernat de Mont-roig (n. 454), situats a Figueres. Signa en documents de 1134 i 1139 (n. 483, 498). El 1142 (n. 514) definia els béns que els seus pares havien donat a Vilabertran, junt amb el seu germà Guillem, sagristà de l'església. En la definició, duta a terme el 1148, o del mas Dalmau de Vilardellet (Maçanet de Cabrenys) (n. 532) consta el seu matrimoni amb Saurina i els noms dels tres fills; Guillem, Galceran i Berenguer, canonge de Vilabertran. Marmessor de Guillem d'Illes, rebé el 1148 d'aquest una coromina situada a Vilamaniscle (n. 533). Actua per darrera vegada com

a testimoni el 1161 (n. 563). Havia mort abans de 1167, després de donar a Vilabertran dos masos d'Espolla (n. 584).

14. *Saurina*, esposa de Galceran de Mont-roig (n. 532), era filla de Gaufréd Seguer.

15. *Guillem*. Canonge de Vilabertran, fou dotat el 1111 amb els béns que la seva família tenia a Cabanes (n. 333). Fou sagristà de Vilabertran el 1142 (n. 514), amb el nom de Guillem de Mont-roig.

16. *Guillem de Mont-roig*. Signà com a fill de Galceran el 1148 (n. 532). Testimoni de la donació del mas Vilardellet el 1164 (n. 570). Protector del testament d'Arnau de Sant Llorenç el 1166 (n. 581). El 1167, quan executà el testament del seu pare Galceran, era casat amb Maria (n. 584). L'any següent, 1168, lliurà un alou d'Espolla, donat pel seu pare com a dot del seu germà Berenguer, canonge de Vilabertran (n. 587). Signa en altres documents fins a 1187 (n. 589, 593, 596, 644). Mai se n'esmenten fills, de forma que degué morir sense successió.

17. *Maria*, esposa. Coneguda només pel núm. 584.

18. *Galceran de Mont-roig*, possiblement el germà de l'anterior, és present en un heretament fet a Figueres el 1194 (n. 679).

19. *Galceran de Mont-roig*. Concedí a Vilabertran permís d'aprofitar la llenya, calç i ferro dels seus boscos (n. 958). Fundà el 1300 a la canònica un aniversari, dotat amb el mas de Bosquerons (n. 979).

Un Gaufréd de Mont-roig fou protector el 1143 del testament d'Arnau Gaufréd (n. 516); difunt el 1187, una seva cosina pretenia drets derivats d'ell sobre el delme de Taravaus (n. 643).

NAVATA

A més de les dades recollides als pergamins de Vilabertran, cf. Jaume Marquès i Casanovas i Lluís Constans i Serrat, *Navata*, Navata 1985, on poden trobar-se les nostres regestes (per cert, sense indicació de procedència) i altres documents sobre el llinatge.

1. *Bernat Adalbert de Navata* (1054-72). Signa en una donació de béns situats a Navata de 1074 (n. 72).

2. *Bernat de Navata* (1072-90). Pare de Bernat Adalbert que segueix, encara que porta al nostre núm. 339 el nom d'Adalbert, pot ser a causa de la còpia tardana que utilitzem; al núm. 344, el seu nom és el que donem ací.

3. *Bernat Adalbert de Navata* (1104-40). Definí el 1104 els alous de la seva àvia Ermengarda, que el seu pare i oncle havien donat a Vilabertran, situats a Lledó, Cabanelles i Queixàs (n. 278). Signa junt amb Ramon Adalbert. Donà junt amb l'esposa Ermessenda la batllia d'alous de Maçanet (n. 339); el Ramon Adalbert que signa immediatament es diu ací "de Vilar". Definí en 1111 béns de Riner, i reiterà l'evacuació dels béns donats a Vilabertran pel seu pare Bernat, la seva àvia Ermengarda i el seu oncle Arnau Bernat (n. 344); signen la seva esposa Ermessenda i poc després, Ramon Adalbert. Signa el 1121 (n. 418); el Ramon Adalbert que signa al costat seu és ara "d'Avinyó". Definí la batllia dels

béns de Vilabertran situats a Navata el 1125 (n. 440); signen amb ell els fills Bernat i Arnau, i una Dolça, esposa d'un d'aquests. Ramon Adalbert d'Avinyó signà també ací. Amb els fills Bernat i Arnau, i Ramon Adalbert d'Avinyó, —que tenia un fill de nom Berenguer— definí el 1132 al bisbe l'església d'Avinyonet (n. 475). Consentí el 1133 a l'evacuació de béns de Guàrdia amb el fill Bernat (n. 480). I encara definia un home propi el 1140 (n. 505).

4. *Bernat*, fill, esmentat en 1132 i 1133 (a. 475, 480).

5. *Arnau*, fill (1156-1160).

6. *Bernat de Navata*. Marmessor de Ramon de Peralada el 1176 (n. 603). Definí amb l'esposa Brunissendis el 1201 a Vilabertran certs masos de Navata (n. 712); definí encara amb la mateixa esposa el delme de Taravaus el 1204 (n. 726).

7. *Arnau de Navata*. Signa entre els canonges de Girona el 1148 (n. 531). És probablement l'"ardiaca de Navata" marmessor el 1176 de Ramon de Peralada (n. 712).

8. *Berenguer de Navata*. Batlle de Vilabertran en document de datació imprecisa (n. 494), actua a Vilabertran i rodalies com a batlle el 1165, 1167, 1168 i 1177 (n. 576, 584, 587, 589 i 611).

PERALADA

Les dades decisives es troben a F. Noy "Estudio histórico sobre el trovador Berenguer de Palou", dins *Boletín de la R.A. de Buenas Letras de Barcelona* 36 (1975-76) p. 15-104. Assenyalem els nostres esments documentals.

No és citat per Noy *Ramon Ademar* (1069-1121), propietari important de Peralada, tot i haver venut abans de 1088 (n. 158), junt amb el seu germà Gaubert Ademar, certes terres. Testà el 1121 (n. 414); deixà hereva la seva esposa, Clemència, i després de la mort d'aquesta, Guerau Bernat, dit Paladol (n. 414).

1. *Ramon de Torrelles o de Peralada*. Marmessor el 1158 de Guillem Ponç (n. 558), document on s'esmenta la filla Maria. Batlle el 1165 del testament de Gaufred de Rocabertí (n. 579). Noy suposa que podia morir entre 1159 i 1170.

2. *Eimeric de Torrelles*. Signa el 1147 en un document de Gaufred de Molins (n. 530).

3. *Ramon de Peralada*. Testà el 1176 (n. 603). Llegà el feu de Torrelles; del que el seu pare havia portat el nom, a Santa Maria de Fontfreda. Esmenta en el testament la germana Maria i l'esposa Garsendis, als quals llegà la vila de Peralada, a fi que passés al fill de la germana, Bernat d'Avinyó.

ROCABERTÍ I VESCOMTES ANTERIORS

Referim els esments a Armand de Fluvià *Els primitius comtats i vescomtats de Catalunya*, Barcelona 1989, p. 192-193.

III. *Dalmau i Doda*, esposos. Dalmau, espòs de Doda i pare d'Ava, junt amb els seus germans Guerau i Trutgarda, són esmentats el 1013 (n. 8) com a descen-

dents de Guidenella, dita Bonadona, i Gaufred, i posseïdors de béns a Vilabertran. Ava venia poc després (1018) béns situats a Cabanes, essent esposa d'Olibà.

VI. *Ramon Guillem*, vescomte. Adquirí el 1073 l'alou de Bonadona, situat a Cabanes, Vilabertran i Vilatenim (n. 59). Féu donació d'aquest alou a Vilabertran, el 1087 (n. 145). Abans, el 1085, havia cedit a la casa una altra possessió situada a Vilabertran (n. 125), i un any després manà als canonges que s'empareassin de feus de certs "caballarii" (n. 146). Com a vescomte, presidí un judici el 1089 (n. 161, recordat n. 175). Al núm. 146 signa al seu costat un Berenguer Guillem, vescomte, que el 1090 és abat de Sant Feliu de Girona; els dos cediren a Vilabertran l'església de Santa Maria de Pià (n. 169). Testà el 1090; féu marmessor i hereu el germà Berenguer Guillem, que deixà com a protector d'uns fills dels que no es dóna el nom (n. 170). Era casat amb Adelaida (n. 59), que el 1091 s'exvacuà de l'alou de Bergundis i Berenguer Pere (n. 186), junt amb un cert Berenguer Oliba.

IX. *Gaufred I de Rocabertí*. Defensor el 1125 del testament d'Arnau de Cabanes (n. 444), signà en 1142 la donació de Guillem de Soler (n. 515). El 1143 (n. 516) fou batlle del testament d'Arnau Gaufred. El 1146, junt amb el seu germà, Guillem Dalmau (esmentat n. 523 i 529), féu donació a Vilabertran de terres situades a Vilabertran, a fi d'assegurar aliments a la germana Ermessenda (n. 523). Testà el 1165; deixà a l'esposa Ermessenda l'esponsalici, situat a Espolla, i féu hereus els fills Dalmau i Gaufred, amb llegats a les filles Maria i Garsendis.

X. *Dalmau IV*. Rebé el 1165 tres quarts de l'herència del seu pare. Protector, junt amb la seva mare, la vescomtessa Ermessenda, el 1166 del testament de Ponç de Campmany (n. 583), i el 1171, del d'Arnau d'Hortal (n. 595).

XI. *Gaufred II*. La nostra documentació el troba, sense el títol de vescomte, el 1176 (n. 603), com a marmessor de Ramon de Peralada i protector del seu testament. Ja amb el títol, el mateix any (n. 604, 605), ell i el seu germà Ramon feren a Cadins una definició en bé d'ànima del seu germà Dalmau. Això indicaria que Gaufred II no era fill de Dalmau IV, sinó germà. Batlle en 1178 del testament de Ponç Calvet (n. 616) i el 1188 del de Guillem de Molins (n. 646), és documentat en diversos actes que aconsegueix sol fins a 1210 (n. 649, 661, 664, 694, 697, 700, 729, 740) i que, per tant, no contribueixen a precisar les seves relacions de parentiu.

XII. *Dalmau V*. Esmentat només el 1221, com a protector del testament de Beatriu d'Hortal (n. 776). El matrimoni amb Arsendis consta pel fet de dir-se així la mare del seu fill (n. 801).

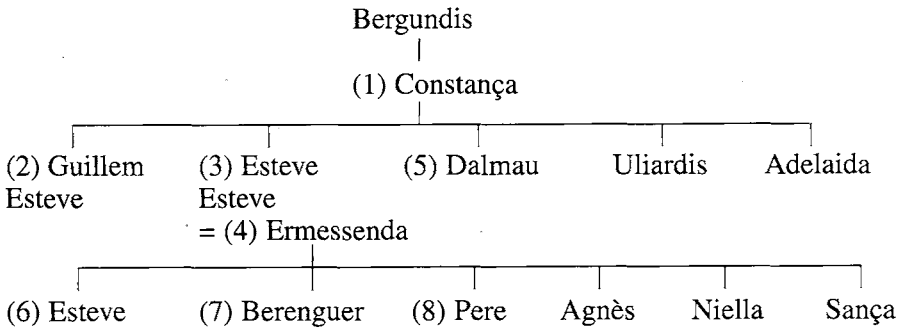
XIII. *Gaufred III*. Cedí, junt amb la mare Arsendis el 1236, el llegat del seu pare a Vilabertran (n. 801). Amb l'esposa Constança establí el feu de Sales el 1241 (n. 810). El 1254 donà les justícies civil i criminal de Vilabertran a la canònica, perquè hi tenien sepultura els seus avantpassats (n. 840). En altres donacions de 1260 es titula, a més de vescomte, senyor de Peralada (n. 859-860). Testà el 1265 (n. 876) i codicil·là el 1274 (n. 905).

XIV. *Dalmau VI*. Essent senyor de Torroella, reiterà el 1270 la donació de la jurisdicció de Vilabertran, feta pel seu pare Gaufred (n. 887). Més tard, el 1277, vengué a Vilabertran possessions situades a Montiró (n. 915). Essent ja vescomte i senyor de Peralada, confirmà la cessió de jurisdiccions a la canònica el 1284 (n. 932); actua també el 1290 (n. 955).

SOLANS

1. *Bernat Gaubert de Solans*. Signa en donació de 1090 (n. 169).
2. *Ramon de Solans*. Signa definició el 1121 (n. 422). Marmessor el 1128 de Ramon de Cantallops (n. 451) i batlle testamentari de Pere Guillem abans de 1137 (n. 492), té un hort a Vilabertran el 1139 (n. 499).
4. Un *Ramon de Solans*, canonge de Vilabertran, és esmentat des de 1153 (n. 546). Després esdevindrà prior de la casa i signarà molt sovint.
5. *Arnau de Solans*. Signà el 1166 el testament de Ponç de Campmany (n. 583). Possible marit de Guisla.
6. *Guisla de Solans*. Féu donació el 1182, junt amb els seus fills, Guillem de Solans i Ramon, del fill i germà respectiu, Bernat, que havia d'esdevenir canonge (n. 632). Guillem és casat amb Beatriu, i Ramon, amb Saurina.
7. *Guillem de Solans*. A més de l'esment anterior, és conegut com a batlle del testament de Guillem de Palma de 1177 (n. 610).
8. *Bernat de Solans*, canonge dotat el 1182, com ha estat dit, esdevingué cambrer de la casa.

SOLER de Sant Climent Sescebes

1. *Constança*. Testà el 1072 (n. 58). Esmenta la mare Bergundis i els fills Guillem, Esteve i Dalmau, i les filles Uliardis i Adelaida. Els seus llegats a Santa Fe dels Solers la situen a Sant Climent Sescebes.
2. *Guillem Esteve*. Marmessor del seu germà Esteve Esteve el 1112 (n. 348).
3. *Esteve Esteve de Soler*. Havia rebut ca. 1128 un llegat de Ponç Dalmau, propietari de Cantallops (n. 264); en el testament de dit Ponç Dalmau hi rep un llegat un cert Guillem Ramon de Soler, del qual no podem determinar el parentiu. Testà Esteve Esteve el 1112 (n. 348). En el testament hi apareixen els noms dels seus germans Dalmau Esteve i Uliardis, de l'esposa Ermessenda i dels fills, Esteve, Pere, Berenguer, Agnès, Niella i Sança. Disposà de béns situats a Cantallops i a Garriguella, i dels feus de Montroig i Montforç.
4. *Ermessenda*. Coneguda pel testament anteriorment esmentat.
5. *Dalmau*. Cap més esment que el núm. 348.

6. *Esteve de Soler*. Esmentat en primer lloc al núm. 348.

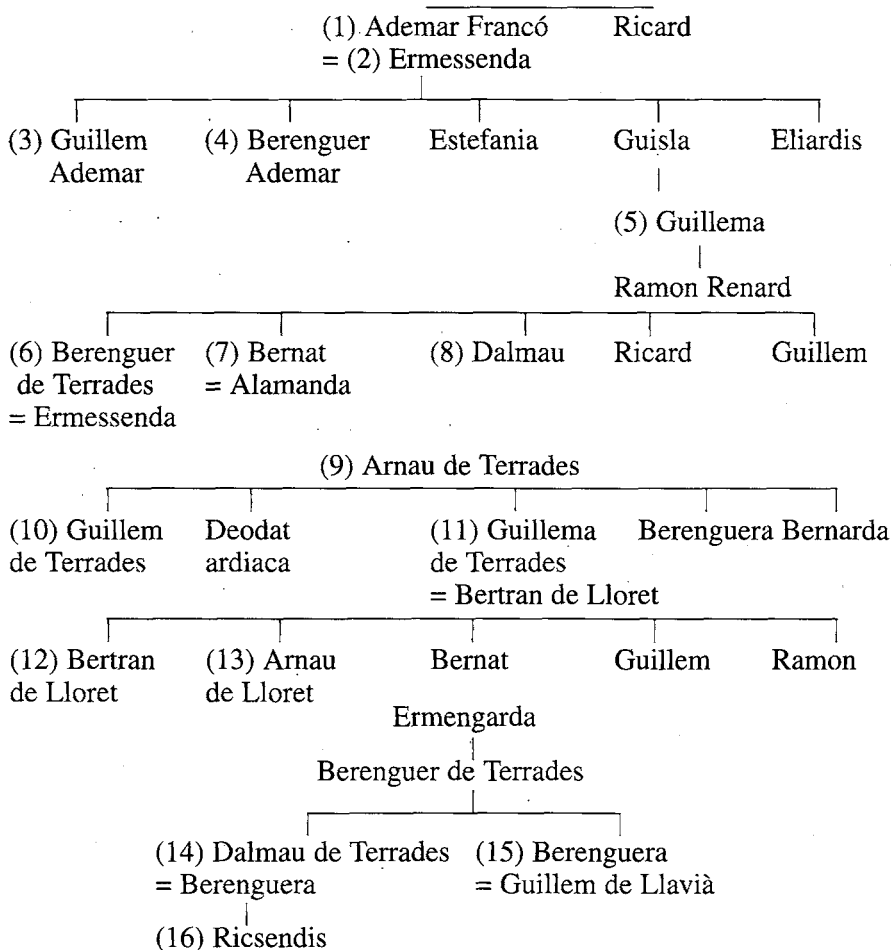
7. *Berenguer de Soler*. Aprovà el testament del seu pare el 1140 (n. 503). El 1149, junt amb el seu germà reiterava l'aprovació (n. 535).

8. *Pere Esteve de Soler* (1136-49) aprovà junt amb el seu germà Berenguer el testament del seu pare, del qual no es dona el nom (n. 503). El 1136 havia donat una possessió a Vilabertran per finançar sufragis per al mateix pare, igualment innominat (n. 490). Els dos germans signen junts un document de 1142; ell hi apareix com a Pere de Soler, però la signatura del germà ens permet d'identificar-lo amb Pere Esteve (n. 515).

Posteriorment trobem un Guillem de Soler (n. 515), germà de Tiburgis, que el 1213 (n. 753) fundava aniversari a Vilabertran.

TERRADES

Utilitzem, per a la reconstrucció de part de la família el nostre *Cartoral*

de Santa Maria de Roses (Barcelona 1985) (=CR) i els pergamins de Sant Feliu de Cadins, de l'Arxiu Diocesà de Girona.

1. *Ademar Francó*. El 1086 tenia un feu que afrontava a ponent amb un de Maçanet de Cabrenys (n. 136). El 1089 donà a Vilabertran un camp dit Balaguer, situat a Peralada (n. 160). Fou marmessor el 1101 del testament de Berenguer Ademar (n. 266), evidentment fill seu, ja que és germà de Guillem Ademar. Testà el 1103 (n. 275). Recorda a l'escriptura un germà de nom Ricard. Féu hereu el fill Guillem i féu llegats a les filles Estefania (Peralada), Guisla (Vilarig) i Eliardis (Terrades).

2. *Ermessenda*. Testà en 1106 (n. 291). Vídua d'Ademar i mare de Guillem i Berenguer, llegà a Santa Maria el mas de Cistella on habitava Ramon Otó, i a Santa Maria de Terrades un camp; el fill Berenguer rebé igualment un camp situat a Vallaspre.

3. *Guillem Ademar*. Instà el 1105 la publicació del testament del seu pare. Donà el 1110 a Vilabertran béns situats a Cistella i s'exvacuà dels de la seva germana Estefania, situats a Peralada (n. 322). Testà el 1110, amb el propòsit d'anar a Jerusalem.

4. *Berenguer Ademar*. Esmentat el 1089, testà el 1101 (n. 266), i féu hereu el seu germà Guillem Ademar.

5. *Guillema*, mare de Ramon Renard i neboda de Guillem Ademar, s'exvacuà el 1115 del mas de la Torre de Cistella (n. 384). Llegà a Vilabertran el mas de Gironella o Dagobert de Vilarig, que havia rebut Guisla, filla d'Ademar Francó en herència.

6. *Berenguer de Terrades*. Signà el 1138 (n. 495). Testà el 1143 (Pergs. Cadins); escollí sepultura a Lledó; esmenta en el testament els germans Bernat, Ramon, Dalmau i Guillem, l'esposa Ermessenda i filles innominades.

7. *Bernat de Terrades*. Signa el 1144 (n. 517) i 1150 (n. 542), on consta ser germà de Dalmau de Terrades. Versemblantment espòs d'Alamanda, que en aquest darrer acte donà a Vilabertran el seu esponsalici, situat a Lledó.

8. *Dalmau de Terrades*. Signa el 1144 (n. 517) i 1156 (n. 554).

9. *Guillem de Terrades*. Dificilment podria ser el germà de Berenguer esmentat el 1143, perquè hauria viscut llargament, ja que testà el 1210 (n. 737). En data indeterminada havia tingut un feu a Roses per l'abat de Santa Maria (CR 90). Signa un document de Figueres el 1196 (n. 690). En el testament declara ser germà de Deodat, ardiaca; llega la seva casa de Terrades al seu cosí, Bernat de Palau; llega un mas a la germana Guillema de Lloret; al nebot, Bernat de Soler, un mas de Maçanet; a Bertran de Lloret, fill de la germana Guillema, béns de Santa Maria de Roses, i esmenta un deute envers la seva germana Bernarda.

11. *Guillema de Lloret*. Germana de Guillem de Terrades, aquest li llegà el 1210 un mas (n. 740). Esposa de Bertran de Lloret, difunt el 1230 (CR 90), fou mare de Bertran de Lloret, Arnau de Lloret, Bernat, Guillem i Ramon.

12. *Bertran de Lloret*. Cedí al germà Arnau béns situats a Roses en 1227 (CR 89). Testà el 1229 (CR, 88).

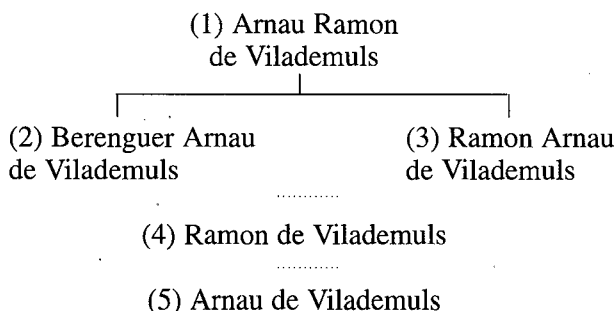
13. *Arnau de Lloret*. Definí, junt amb els seus germans, el 1234 a l'abat de Santa Maria de Roses els drets que els pertocaven com a successors del seu germà difunt Bertran, en l'herència del seu oncle Guillem de Terrades (CR 91).

14. *Dalmau de Terrades*. Espòs de Berenguera, definí el 1232 a l'abat de Roses drets sobre l'estany de Tonyà (CR 74), que tenia per si i per la seva germana Berenguera, vídua de Dalmau de Llavà, cavaller.

15. *Berenguera de Terrades*. El 1217, essent esposa de Guillem de Llavà, definí al germà Dalmau de Terrades els drets sobre l'herència paterna i del seu avi Guillem de Soler (CR 76). Hom notarà que Guillem de Terrades tenia un nebot, de nom Bernat de Soler, mentre ací es recorda un avi del mateix cognom. No ens ha estat possible refer l'anella que uneix els Terrades als Soler.

16. *Ricsendis*. Filla de Dalmau de Terrades i Ricsendis, cedí en 1265 certs béns a Cadins en transferir-se a una altra casa religiosa (P. Cadins).

VILADEMULS

1. *Arnau Ramon de Vilademuls*. Protector el 1097 del testament de Bernat Guillem (dels Soler de Vilanant), (n. 236), era el pare de Berenguer Arnau de Vilademuls i Ramon Arnau de Vilademuls, que exvacuaren l'església de Sant Joan les Fonts, permutant-la per un alou de Vilamorell a Borrassà el 1115 (CONSTANS, *Diplomatari de Banyoles II*, núm. 122, p. 108-109).

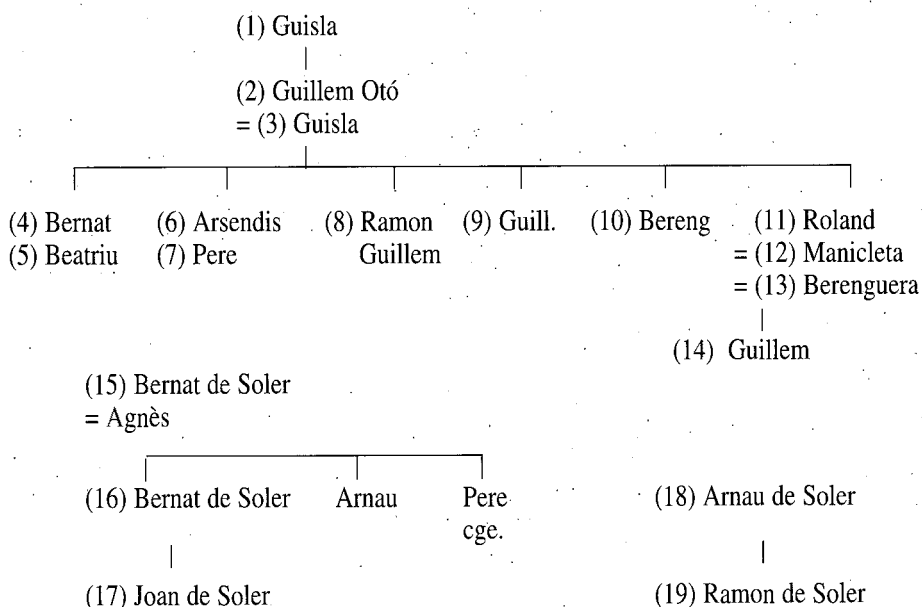
2. *Berenguer Arnau de Vilademuls*. Signa en definició de Figueres de 1123 (n. 430) i és present en altre acte del mateix lloc el 1128 (n. 454).

3. *Ramon Arnau de Vilademuls*. Signa el 1123 (n. 428, 429). És present en definicions de Figueres de 1128 (n. 454) i 1132 (n. 475), fou senyor i marmessor de Ramon d'Ollers el 1133 (n. 478).

4. *Ramon de Vilademuls*. Signa en definició de Vilatenim, el 1150 (n. 539). Homònim seu és el protector del testament de Pere de Llers de 1192 (n. 664).

5. *Arnau de Vilademuls*. Marmessor d'Arnau Gaufred en 1154, rep d'ell en llegat el forn de Peralada (n. 548). Marmessor freqüent: del vescomte Gaufred de Rocabertí el 1165 (n. 579); de Guillem de Montagut en 1168 (n. 590); d'Arnau d'Hortal el 1170 (n. 593, 595), i de Ramon de Peralada el 1176 (n. 603). Fou testimoni de la donació reial feta a Vilabertran el 1177 (n. 609).

VILANANT (Família Soler)

1. *Guisla*. Fa donació per causa de núpcies, junt amb el seu fill Guillem Otó, a l'esposa d'aquest, el 1051.

2. *Guillem Otó*. Fill de Guisla, casà el 1051 amb Guisla, filla d'Arnau o Ramon Arnau de Vilademuls. Moria poc abans de 1085, ja que en aquest any els seus fills feren lliurament a Vilabertran de béns llegats per ell; els masos Riera i Serra de Vilanant i el mas Casal de Cogolells.

3. *Guisla de Vilademuls*. Esposa de l'anterior. No esmentada el 1085, probablement en aquesta data era ja difunta. Recordada com a esposa de Guillem Otó al núm. 418.

4. *Bernat Guillem* (1085-1097). Lliurà el 1085 a Vilabertran els béns llegats pel seu pare, Guillem Otó. Esmentat el 1092 (n. 195), testà el 1097 (n. 236), amb el propòsit d'anar a Jerusalem. Posseïa el castell de Soler. Els seus llegats a Vilabertran no foren definits sino el 1121 per Roland de Soler (n. 418).

5. *Ramon Guillem*. Hereu substituït, el 1097, del castell de Soler (n. 236). Atesa la seva absència, el comte de Besalú el traspasà als seus germans Berenguer i Roland de Soler el 1100 (n. 255), que restaven sota la tutela del germà Guillem, cosa que s'escau a menors d'edat.

6. *Guillem*. Esmentat només com a tutor dels seus germans el 1100 (n. 255).

7. *Berenguer*. Rebé junt amb el seu germà Roland el castell de Soler el 1100. Definí possessions a Vilafant, Cistella i Ordís el 1113 (n. 358). Esmentat entre 1112 i 1138, (n. 354... 495), sembla haver restat subordinat al seu germà.

8. Roland de Soler. Citat després del seu germà Berenguer com a adjudicatari del castell de Soler en 1100 (n. 255), actuarà en endavant com a hereu. Signà tot sol en documents dels Navata de 1111 (n. 339, 344, i més tard, 475). Fèu testament el 1112, amb el propòsit de prendre part en una expedició a Espanya (n. 354). Definí a Vilabertran el 1114 béns del seu pare situats a Vilanant, Ordis, Cistella i Sords (n. 379), essent ja casat amb Manicleta, de la que enviuda el 1119 (n. 403). Impugnada l'anterior definició a Vilabertran, s'exvacuà el 1121 del mas Pols d'Ordis i d'altres llegats del seu pare i del seu germà Bernat Guillem (n. 418), i n'aconseguí l'establiment d'un mas situat a Cistella (n. 419), al temps que dotava un fill seu, Guillem Otó, a fi que esdevingués clergue de la canònica (n. 420). Encara el 1164 rebia un llegat de Sunifred, capellà de Cistella (n. 572). Quan testà, el 1178 (n. 612), era casat amb Berenguera. No consten fills, sino que fèu hereu el seu nebot, Bernat d'Escales. No és versemblant que existissin dos Roland de Soler, pare i fill, sense que n'hagués quedat esment; amb tot, és sorprenent la longevitat d'una persona que en 1112 es trobava en condicions de portar armes i que moria el 1178. Resta doncs, la possibilitat de dos homònims que se succeeixen, i la possibilitat d'un Roland sol que contragué primeres núpcies amb Manicleta i segones amb Berenguera.

12. *Manicleta*. Era casada el 1114 (n. 379). El seu testament fou publicat el 1119 (n. 403). Allí consta que en primeres núpcies havia estat casada amb un cert Bertran.

13. *Berenguera*, esposa de Roland de Soler. Citada només en el testament d'aquest (n. 612).

14. *Guillem Otó*. Ingressà a Vilabertran el 1121 (n. 420), i la seva família el dotà amb el mas Mir de Vilanant. Podria ser el Guillem de Soler canonge que signa el 1168 (n. 588), en un acte on intervé la família Soler de Vilanant.

15. *Bernat de Soler*. El 1168 (n. 588) donà, junt amb l'esposa Agnès, béns de Navata a Vilabertran, per dotar sufragis per un fill, de nom Arnau, difunt, i per dotar un altre fill, Pere, que havia d'esdevenir canonge, i que pot identificar-se amb el que esdevingué abat a principis del s. XIII. Signa, junt amb el seu fill Bernat, al testament de Roland de Soler de 1178 (n. 612).

16. *Bernat*, fill de Bernat de Soler, esmentat el 1168 (n. 588) i 1178 (n. 612). Present a Cabanelles el 1190 (n. 656), rebia drets a Riera el 1199 (n. 701), i era nebot de Guillem de Terrades el 1210 (n. 737). Recordat com a difunt el 1253.

17. *Joan de Soler*, cavaller. Actua el 1253 (n. 838), i consta que és fill de Bernat de Soler.

18. *Arnau de Soler*. Pare de Ramon.

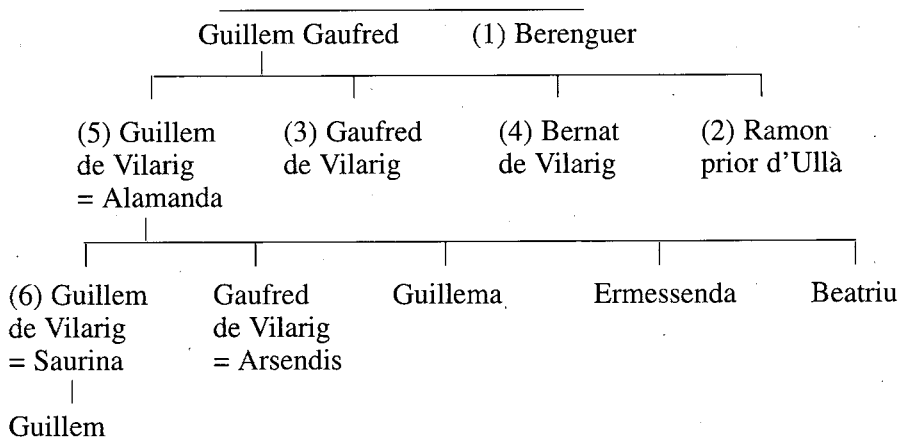
19. *Ramon de Soler*, cavaller de Vilanant, fill d'Arnau, documentat el 1264 (n. 873). No consta de la relació familiar amb l'altra branca dels Soler de Vilanant que li és contemporània.

No apareix la relació amb la família de Bernat Arnau. Protector del testament de Bernat Guillem, que té béns a Vilanant, el 1097 (236), rebé de Vilabertran possessions de Miraioles, cedides pel seu oncle Bernat Pere, ca. 1077 (n. 90). Les definí el 1098 (n. 241); eren situades a Avinyonet, Maçanet i Vilanant. Igualment definí possessions que havien estat del seu oncle

patern Guillem (n. 242). Podria tractar-se del Bernat Arnau que testà el 1110 (n. 331); no es dona el nom de la seva esposa i filles, tot i que entre les signatures hi ha el nom d'una Sança que podria ser la seva muller.

El nom coincideix amb el d'un Bernat Arnau de Soler, testimoni el 1105 del testament d'Ademar Francó (n. 288). En tot cas, Bernat Arnau de Soler, que definí un mas d'Avinyonet a Vilabertran el 1131 (n. 474) i traspassà, junt amb Bernat Adalbert de Navata, a la mateixa casa un home propi el 1140 (n. 505) no comporta indicacions de parentiu.

VILARIG

1. *Berenguer de Vilarig*. Rep empenyoraments; el 1130, de Guàrdia (n. 459); el 1131, del mateix lloc (n. 473); en 1141, altre empenyorament (n. 508). Sembla actuar com a agent de l'abat de Vilabertran. El segon document referit el signa també Guillem Gaufred de Vilarig, possiblement cap de la família.

2. *Ramon de Vilarig*. Canonge de Vilabertran des de 1153 (n. 546) a 1204 (n. 726). Podrien haver existit dos canonges del mateix nom, atesa l'extensió cronològica del nom.

3. *Bernat de Vilarig*. Germà de Gaufred (n. 679, 734) i de Guillem (n. 734). Signa el 1165, 1167, 1168 (n. 579, 584, 587). Junt amb l'esposa, Maria, signà el 1169 en un document referit a Cabanes (n. 592). El darrer esment seu el trobem al testament del seu germà Guillem, de 1208 (n. 734).

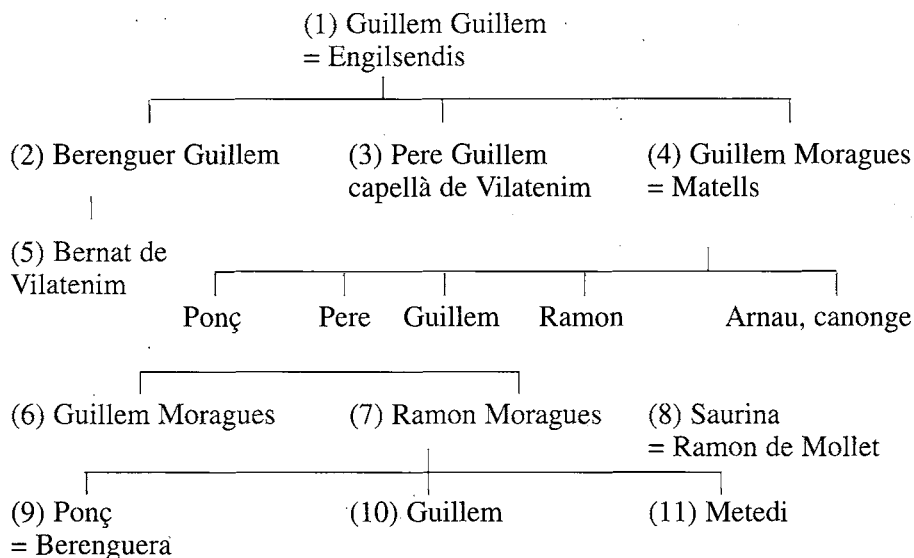
4. *Gaufred de Vilarig*. Germà de Gaufred, com hem anotat. Signa el 1166 (n. 581). Amb l'esposa Saurina i el fill Gaufred signà en donacions dels Montroig de 1167 i 1169 (n. 584, 587). Signa també en documents de 1168, 1175, 1187 (n. 589, 600, 641, 644). Fou marmessor de Guillem de Vilarig (n. 734).

5. *Guillem de Vilarig*. Signa el 1187 (n. 644). Rebé llegat de Dalmau de Delfià el 1196 (n. 693). Testà el 1208 (n. 734); esmenta l'esposa, Alamanda (que estava prenys), els germans, Gaufred, Bernat i el prior d'Ullà (Ramon,

segons VL XV, p. 23), i els fills; Guillem, hereu, Guillema, Ermessenda i Beatriu. Llegà a Vilabertran, entre altres béns, el mas Queres de Darnius.

6. *Guillem de Vilarig*. Definí el 1256 a Vilabertran el mas Queres de Darnius (n. 843), junt amb l'esposa Saurina. Signaren també l'escriptura els esposos Gaufred de Vilarig i Arsendis. Suposem que Gaufred fos fill d'Alamanda.

VILATENIM, família Moragues

1. *Guillem Guillem*. Signa documents de 1075, 1077, 1085, 1087 (n. 78, 86, 125, 145 i 146).

Junt amb l'esposa Engilsendis féu donació el 1074 a Vilabertran de possessions situades a Vilatenim (n. 66). Definí a la canònica el 1077 els alous d'Adebrand, situats a Sant Julià dels Torts i Vilatenim (n. 143). Com a senyor de l'església de Vilatenim, reivindicà la possessió dels delmes de la parròquia, que hagué de definir el 1089 i 1090 a Vilabertran, junt amb el seu fill Berenguer Guillem (n. 161, 175, 177).

No és segur que sigui el Guillem Guillem, germà de Gilabert i Ramon Guillem, que abans de 1089 havia venut un mas situat a Rabós (n. 159, 178). Tampoc pot assegurar-se que es tracti del Guillem Guillem germà de Gaufred Guillem, que el 1114 definí béns de Castelló, Garrigàs i Borrassà (n. 376).

2. *Berenguer Guillem*. El 1085 definia al vescomte Ramon Guillem un alou situat a Cabanes, per causa de la mort d'Arnau Guillem (n. 125). Definí el 1089, junt amb el seu pare, Guillem Guillem, els delmes de Vilatenim (n. 161). El 1104, ell i els seus germans Guillem i Pere, clergue, permutaren amb Vilabertran una terra situada a Vilabertran (n. 280). En 1114, Berenguer

Guillem i Pere Guillem capellà són marmessors de Pere Ramon, que llegà a la canònica un feu situat a Vilatenim (n. 373).

3. *Pere Guillem*, capellà de Vilatenim. Esmentat com a copropietari d'un mas de Vilatenim (n. 303), i després d'executar la marmessoria esmentada (núm. 373), signava encara un document el 1144 (n. 519).

4. *Guillem Moragues*. Donà el 1108 a Vilabertran, junt amb l'esposa Matells i els fills Ponç, Pere i Guillem, el mas que tenia junt amb el seu germà Pere Guillem, capellà de Vilatenim, a fi de dotar el fill Arnau, que havia d'esdevenir canonge (n. 303). Coincideix amb el personatge "dit Moragues", germà de Berenguer Guillem, que el 1112 tenia béns empenyorats a Sant Climent Sescebes (n. 348).

5. *Bernat de Vilatenim*. Com a fill de Berenguer Guillem, féu una donació a Vilabertran el 1144 (n. 522).

6. *Guillem Moragues*. Signa diversos documents acompanyat del seu germà Ramon Moragues, al que precedeix, el 1161, 1166, 1178 i 1188 (n. 562, 580, 6.6 i 649). Signa tot sol documents de 1180, 1181, 1182 i 1187 (n. 624, 628, 632, 643). Fou escollit per arbitrar un plet el 1181 (n. 627), féu testament el 1183 (n. 635) i llegà béns situats a Cabanes. Molts dels documents on signa es refereixen a Cabanes i Sant Climent Sescebes.

7. *Ramon Moragues*. Hem assenyalat que signà documents amb el seu germà Guillem entre 1161 i 1188. Tot sol signa el testament del vescomte Gaufred de Rocabertí de 1166 (n. 579), és marmessor el 1191 de Maria de Cabanes (n. 661) i de Bremon el 1199 (n. 697). El 1195 definí a Vilabertran, junt amb el seu fill Ponç el mas de Vilatenim que el seu oncle capellà havia llegat a la canònica amb reserva de violari per a Guillem Moragues (n. 686); la referència no pot fer-se sinó al Pere Guillem, que, amb tot hauria d'ésser oncle-avi, atesa la distància cronològica. Testà el 1199 (n. 700) i prengué per marmessors Saurimunda (probablement esposa de Ramon de Mollet). Féu llegats als fills Ponç, Guillem i Metedi, de béns situats a Garriguella, Campmany i Darnius.

8. *Saurimunda*. Fou marmessora de Bremon el 1199 (n. 697) i de Ramon Moragues el mateix any (n. 700). Com a tia de Ponç Moragues intervingué el 1210 a la liquidació de l'herència d'aquest (n. 738).

9. *Ponç*. Havia mort el 1210 (n. 738), quan la seva tia Saurimunda, la seva vídua Berenguera i Guillem Moragues lliuraren a Vilabertran el seu llegat, consistent en el mas Fredpestell de Vilabertran.

10. *Guillem Moragues*. Cedí béns el 1210 (n. 712).